

Gweithio gyda'n gilydd ar gyfer Dyfodol Tecach

Cynllun Cydraddoldeb Strategol

Cyngor Bro Morgannwg 2024 – 2025

Gallwch ofyn am y ddogfen hon mewn fformatau eraill, er enghraifft: ffont mwy; ar bapur lliw gwahanol.

Gallwch ofyn i gael y ddogfen yn Gymraeg neu Saesneg.

**Gweithio gyda'n gilydd ar gyfer dyfodol tecach
Cynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Bro Morgannwg
2020 – 2024**

Cynnwys

Cynnwys	1
Cyflwyniad	1
Diben y Cynllun Cydraddoldeb Strategol	4
Cyd-destun	7
Cyngor Bro Morgannwg a'n Cyngor	7
Gweledigaeth a gwerthoedd	8
Datblygu'r Cynllun hwn	10
Data Cydraddoldeb	21
Gweithio i gefnogi cydraddoldeb	15
Amcanion cydraddoldeb – yr hyn y byddwn yn ei wneud	21

Cyflwyniad

Gyda chryn balchder rwy'n cyflwyno Cynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor ar gyfer 2020-2024 –

'Gweithio gyda'n gilydd ar gyfer dyfodol tecach'.

Sylwer ein bod wedi nodi cynllun ar gyfer y deuddeg mis nesaf yn unig. Rydym wedi ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol i gynnig ein bod yn cynnal ein hamcanion cydraddoldeb presennol gyda rhai mân welliannau i'w cwmpas a diweddarau'r camau gweithredu sy'n gysylltiedig â nhw. Mae'r cynnig hwn wedi'i gefnogi. Rydym wedi dewis gwneud hyn oherwydd ein bod am ddatblygu cyfres newydd o amcanion cydraddoldeb ochr yn ochr â datblygu ein hamcanion lles corfforaethol newydd ar gyfer 2025 – 2030.

Ymhlith data ac ymchwil arall, byddwn yn ystyried dadansoddiad ein harolwg barn gyhoeddus ddiweddar 'Beth am siarad am fywyd yn y Fro', 'Pa mor Deg yw Cymru? 2023' y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol? ac amcanion cydraddoldeb Llywodraeth Cymru. Credwn y bydd datblygu'r blaenoriaethau ar gyfer ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol fel hyn yn sicrhau eu bod yn cyd-fynd yn well â'n busnes ac yn cryfhau eu heffaith.

Mae cynghorau'n chwarae rhan bwysig o ran sicrhau bod gwasanaethau hanfodol yn cyrraedd pob aelod o'n cymdeithas, gan ystyried amrywiaeth o anghenion. Mae'r Cynllun hwn yn nodi'r agenda cydraddoldeb ar gyfer Cyngor Bro Morgannwg ar gyfer y flwyddyn nesaf. Gyda phartneriaid a rhanddeiliaid, rydym yn edrych ymlaen at weithio gyda'n gilydd i wireddu ein gweledigaeth o ddyfodol tecach.

Dim ond drwy gydweithio, gwranddo a pharchu ein gilydd y gallwn lwyddo i ateb yr amryw heriau sy'n wynebu ein cymunedau a'n gwasanaethau cyhoeddus heddiw. Er mwyn cyflawni'r cynllun hwn a diwallu anghenion amrywiol ein cymunedau, bydd angen i ni weithio mewn partneriaeth. Mae'r gwaith partneriaeth hwn yn bellgyrhaeddol. Mae'n cynnwys gweithio gyda theuluoedd, plant a phobl ifanc, ein partneriaid ym maes iechyd, yr Heddlu a'r gwasanaeth Tân, yn ogystal â chyrrff eraill yn y sector cyhoeddus, y trydydd sector, Cynghorau Tref a Chymuned, ein cydweithwyr undeb llafur, a'n cymunedau.

Yn y Cynllun hwn, cyflwynwn ein hamcanion cydraddoldeb strategol yng nghyd-destun pedwar amcan lles newydd y Cyngor. Credwn fod y rhain yn ategu ei gilydd ac y byddant gyda'i gilydd yn cyflawni ein canlyniadau llesiant lleol a'r saith nod llesiant cenedlaethol:

Amcanion Lles Drafft	Amcanion Cydraddoldeb Strategol Drafft
<ul style="list-style-type: none"> • Gweithio gyda a thros ein cymunedau 	<ul style="list-style-type: none"> • Gwella sut rydym yn cynnwys, ymgysylltu a chyfathrebu â'r nodweddion gwarchoddedig am ein gwaith a'n penderfyniadau • Lleihau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn y Cyngor, nodi a oes bwlch cyflog ar gyfer lleiafrifoedd ethnig yn y Cyngor erbyn Mawrth 2021, ac adrodd yn ôl yn flynyddol ar y ddau. • Gwella cyfleoedd cyflogaeth yn y Cyngor ar gyfer grwpiau gwarchoddedig, yn enwedig pobl anabl a phobl ifanc, er mwyn adlewyrchu'n agosach amrywiaeth y boblogaeth leol erbyn Mawrth 2024. • Parhau i weithio ar ddatblygu amgylchedd gwaith mwy cynhwysol sy'n cefnogi staff o bob cefndir i gyflawni eu potensial, drwy weithredu ystod o gamau gweithredu erbyn Mawrth 2024. • Rhoi cymorth a datblygiad i aelodau etholedig ar faterion cydraddoldeb.
<ul style="list-style-type: none"> • Ategu dysgu, cyflogaeth a thwf economaidd cynaliadwy 	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu a gweithredu cynlluniau drwy gydol oes y cynllun hwn er mwyn mynd i'r afael â bylchau mewn cyrhaeddiad i blant a phobl ifanc a darparu cymorth i oresgyn y rhwystrau sy'n eu hatal rhag cyrraedd eu llawn botensial.
<ul style="list-style-type: none"> • Cynorthwyo pobl gartref ac yn eu cymuned 	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu a gweithredu prosesau drwy gydol oes y cynllun hwn i fynd i'r afael â throseddau

	<p>casineb, trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystyried anghenion tai pobl â nodweddion gwarchoddedig a sut mae ein gwaith yn effeithio arnynt, gan gymryd camau i fynd i'r afael ag unrhyw effeithiau anghymesur ar y grwpiau hyn. • Gweithio mewn partneriaeth i ystyried materion sy'n ymwneud â hygyrchedd trafnidiaeth, yn enwedig ar gyfer pobl anabl a phobl hŷn.
<ul style="list-style-type: none"> • Parchu, gwella a mwynhau ein hamgylchedd 	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu a gweithredu cynlluniau drwy gydol oes y cynllun hwn i hyrwyddo ein hamgylchedd naturiol ac adeiledig a'n treftadaeth ddiwylliannol, gan gynnwys hygyrchedd, i grwpiau gwarchoddedig.

Mae Bro Morgannwg yn ardal amrywiol sy'n cynnwys cymunedau gwahanol iawn sydd â dyheadau, anghenion a phryderon gwahanol. Mae ein Cynllun yn nodi sut bydd y Cyngor yn gweithio i fodloni'r anghenion hynny, mynd i'r afael â phryderon a helpu pobl o bob oedran i gyflawni eu dyheadau. P'un a ydych chi'n byw neu'n gweithio yn un o'n trefi neu yn un o'n cymunedau mwy gwledig, byddwn yn parhau i ymdrechu i wella bywyd ac i chwarae ein rhan wrth fynd i'r afael â'r materion sy'n effeithio ar y bobl sy'n byw, yn gweithio ac yn ymweld yma.

Rydym yn awdurdod uchelgeisiol a blaengar. Rwyf yn hyderus y gall staff, aelodau etholedig, y gymuned a phawb sydd â budd yn y Fro barhau i 'weithio gyda'i gilydd i gael dyfodol tecach'. Fel hyn, gallwn sicrhau bod pob un ohonom yn cyflawni 'Cymunedau Cryf sydd â Dyfodol Disglair'.

Cynghorydd Lis Burnett

Rob Thomas

Arweinydd y Cyngor

Prif Weithredwr

Diben y Cynllun Cydraddoldeb Strategol

Diben y Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn yw disgrifio'r hyn y mae'r Cyngor yn ei wneud i gyflawni ein dyletswyddau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, gan gynnwys Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (y ddyletswydd gyffredinol) a'r dyletswyddau penodol i Gymru.

Mae dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus yn cynnwys wyth nodwedd warchoddedig:

Ailbennu Rhywedd	Cyfeiriadedd Rhywiol
Anabledd	Hil
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Oedran
Crefydd neu Gred	Rhyw

Mae'r ddyletswydd yn berthnasol i briodas a phartneriaeth sifil, ond dim ond er mwyn rhoi sylw dyledus i'r angen i ddileu gwahaniaethu.

Mae'r Ddeddf Cydraddoldeb yn rhestru cyngorau fel awdurdodau cyhoeddus sydd â dyletswyddau penodol. Mae hyn yn golygu pan fyddwn yn cyflawni ein swyddogaeth gyhoeddus, rhaid i ni roi sylw dyledus i'r canlynol:

- dileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithlon ac ymddygiad arall y mae'r Ddeddf yn ei wahardd
- hyrwyddo cyfle cyfartal i bobl sy'n rhannu Nodwedd Warchoddedig berthnasol a phobl heb un o'r nodweddion hynny
- meithrin perthnasau da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.

Mae rhoi sylw dyledus i hyrwyddo cydraddoldeb yn cynnwys:

- dileu neu leihau anfanteision y mae pobl yn eu hwynebu oherwydd eu nodweddion gwarchoddedig

- rhoi camau ar waith i ddiwallu anghenion pobl o grwpiau gwarchoddedig pan fo'r anghenion hynny'n wahanol i anghenion pobl eraill; ac
- annog pobl sydd â Nodweddion a Ddiogelir i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus neu mewn gweithgareddau eraill pan fo'r gyfran ohonyn nhw sy'n cymryd rhan yn gymharol isel.

Mae'r dyletswyddau penodol yn nodi'r camau y mae'n rhaid i awdurdodau cyhoeddus yng Nghymru eu cymryd i ddangos eu bod yn rhoi sylw dyledus i'r ddyletswydd gyffredinol.

Maent yn cwmpasu:

Amcanion	Hyfforddi staff
Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol	Caffael
Ymgysylltu	Adroddiadau blynyddol
Asesu effaith	Cyhoeddi
Gwybodaeth am gydraddoldeb	Adrodd gan Weinidogion Cymru
Gwybodaeth am gyflogaeth	Adolygu
Gwahaniaethau cyflog	Hygyrchedd

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn yn egluro pa gamau rydym yn eu cymryd, ac yn bwriadu eu cymryd, i gyflawni'r dyletswyddau hyn.

Er mwyn nodi'r blaenoriaethau, rydym wedi defnyddio ymchwil o'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol ac adborth gan drigolion a sefydliadau sy'n gweithio ym Mro Morgannwg. Rydym hefyd wedi ystyried amcanion cydraddoldeb strategol drafft Llywodraeth Cymru. Rydym yn bwriadu defnyddio'r wybodaeth hon i'n helpu i wella'r ffordd rydym yn darparu gwasanaethau ac yn cyflogi pobl.

Dyletswydd Economaidd-gymdeithasol

Ar 31 Mawrth 2021, daeth y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol i rym yng Nghymru. Mae'n gwella'r broses o wneud penderfyniadau ac yn helpu'r rheini sy'n ddifreintiedig yn economaidd-gymdeithasol. Rydym wedi diweddarau ein proses asesu effaith ar gydraddoldeb i adlewyrchu hyn ac wedi cynnwys camau gweithredu sy'n gysylltiedig â hyn yn y cynllun. Byddwn yn cryfhau hyn ymhellach wrth i ni ddatblygu ein hamcanion cydraddoldeb yn y flwyddyn nesaf.

Yr Iaith Cymraeg

Mae gennym Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg a Chynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ar wahân i nodi ein blaenoriaethau a'n camau gweithredu ar gyfer y Gymraeg a siaradwyr Cymraeg. Mae siaradwyr Cymraeg yn bobl â nodweddion gwarchoddedig a bydd angen i ni ystyried yr effaith groestoriadol ar bobl o unrhyw gynigion a chynlluniau sydd gennym ar waith. Mae ein proses asesu effaith cydraddoldeb yn cael ei diweddarau i gryfhau'r ystyriaeth hon.

Cyd-destun

Mae'r byd yn prysur newid ac mae'r cyd-destun i'r Cynllun hwn yn sylweddol wahanol i ble'r oeddem yn 2016. Yr hyn sy'n gyson yw'r angen i'r Cyngor ymgysylltu â'r gymuned a chynllunio at y dyfodol, i weithio gyda'n partneriaid a chroesawu newid. Fodd bynnag, rhaid i ni hefyd ystyried sut y bydd yr hyn a wnawn a'n penderfyniadau'n effeithio ar genedlaethau'r dyfodol.

Mae cyfleoedd a phrofiadau'n amrywio ar draws yr ardal gyda phobl yn byw mewn rhai ardaloedd dan anfantais yn yn ddifreintiedig. Yn ogystal â hyn mae ein poblogaeth yn heneiddio ac mae angen i ni sicrhau y gall gwasanaethau fodloni anghenion newidiol y boblogaeth wrth iddi heneiddio. Mae angen i ni feddwl yn glir am ba wasanaethau a roddwn a sut rydym yn eu rhoi i bobl. Rhaid i ni ystyried anghenion amrywiol y boblogaeth p'un a yw hynny oherwydd eu nodweddion gwarchoddedig, eu hamgylchiadau ariannol, neu un o'r nifer o resymau eraill a all effeithio ar yr hyn y mae gwasanaethau a chefnogaeth ei angen ar bobl.

Ers i ni gytuno ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol diwethaf yn 2020, bu llawer o newidiadau sydd wedi effeithio ar fywydau pobl, gan gynnwys COVID-19, yr argyfwng costau byw, mudiad Mae Bywydau Du o Bwys. Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi nifer o gynlluniau fel Cynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol i Gymru, Cynllun Gweithredu LHDTTC+ Cymru a Chymru o Blaid Pobl Hŷn. Mae'r blaenoriaethau hyn yn cael eu hadlewyrchu ryw ychydig yn y cynllun hwn a byddwn yn datblygu ymhellach ein ffordd o feddwl am y rhain yn y flwyddyn i ddod wrth i ni ddatblygu'r gyfres nesaf o amcanion cydraddoldeb.

Cyngor Bro Morgannwg a'n Cyngor

Rydym eisiau gwneud yn siŵr bod pawb ym Mro Morgannwg yn cael mynediad teg a chyfartal at y gwasanaethau yma. Rydym hefyd am iddynt gael triniaeth deg a chyson yn eu hymwneud a'u cyflogaeth gyda ni.

Rhaid i'r egwyddorion a ddisgrifir yn y ddyletswydd gyffredinol fod yn sail i'r ystod eang o wasanaethau a ddarparwn. Mae'r rhain yn cynnwys tai, addysg, gofal cymdeithasol, a llyfrgelloedd yn ogystal â gofalu am ein harfordir, ein parciau a'n gerddi.

Ysgrifennwyd Cynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor 2024–2025 i gysylltu â'r Cynllun Corfforaethol 2020-2025 a ddiwygiwyd yn ddiweddar.

Mae'r cynllun corfforaethol yn nodi gweledigaeth y Cyngor ar gyfer Bro Morgannwg, ein gwerthoedd a'n prif flaenoriaethau. Bydd blaenoriaethau'r Cynllun Corfforaethol yn helpu i wneud cymunedau ym Mro Morgannwg yn fwy cyfartal. Bydd yr amcanion cydraddoldeb yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn yn cefnogi'r gwaith hwn a dyna pam y mae amcanion y ddau gynllun wedi'u halinio. Mae'r amcanion cydraddoldeb hefyd yn cyd-fynd â Strategaeth Cyfranogiad y Cyhoedd y Cyngor.

Gweledigaeth a gwerthoedd

Gweledigaeth ein cyngor yw **'Cymunedau cryf â dyfodol disglair'**.

Mae gennym gyfres o werthoedd corfforaethol sy'n sail i'n gwaith: uchelgeisiol; agored; gyda'n gilydd ac yn falch. Dyma'r hyn y maent yn ei olygu wrth feddwl am gydraddoldeb a chydweithio i greu dyfodol tecach.

Uchelgeisiol Meddwl at y dyfodol, gan groesawu ffyrdd newydd o weithio a buddsoddi yn ein dyfodol.

O ran cydraddoldeb, mae hyn yn golygu cefnogi pobl i gyflawni eu potensial, a chael bywyd da iddynt hwy eu hunain beth bynnag fo'u cefndir neu eu nodweddion gwarchoddedig.

Agored

Agored i syniadau gwahanol a bod yn atebol am y penderfyniadau yr ydyn ni'n eu gwneud.

O ran cydraddoldeb, mae hyn yn golygu siarad â phobl a sefydliadau a all ein helpu i ddeall y problemau a'r rhwystrau i bobl sydd â nodweddion gwarchoddedig. Gallwn wedyn gymryd y rhain i ystyriaeth wrth i ni wneud ein penderfyniadau.

Gyda'n Gilydd

Gweithio fel tîm sy'n ymgysylltu â'n cwsmeriaid a phartneriaid, sy'n parchu amrywiaeth ac sydd wedi ymrwymo i wasanaethau o safon.

O ran cydraddoldeb, mae hyn yn golygu gweithio gyda phartneriaid i ddarparu gwasanaethau sy'n diwallu anghenion amrywiol ein trigolion a'n cymunedau.

Yn Falch

Balch o Fro Morgannwg: balch i wasanaethu ein cymunedau ac i fod yn rhan o Gyngor Bro Morgannwg.

O ran cydraddoldeb, mae hyn yn golygu bod pawb yn teimlo eu bod yn byw mewn cymuned lle maent yn teimlo eu bod yn cael eu cynnwys, yn gallu bod yn falch o bwy ydynt a'r rhan y maent yn ei chwarae i wneud Bro Morgannwg yn lle da i fyw.

Mae ein gwerthoedd yn gyson â'r pum ffordd o weithio sy'n ganolog i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Maent yn rhai tymor hir, maent yn gweithio gyda'i gilydd, ac yn cynnwys gweithio gydag eraill. Bydd ein gwerthoedd yn cefnogi mwy o ffocws ar atal wrth i ni weithio i wireddu ein gweledigaeth.

Mae ein blaenoriaethau cydraddoldeb yn ystyried Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac yn benodol, bydd yn ein helpu i gyfrannu at nodau llesiant Llywodraeth Cymru, gan gynnwys creu Cymru fwy cyfartal.

Datblygu'r Cynllun hwn

Defnyddiwyd amrywiaeth o ffynonellau i gasglu'r wybodaeth sydd ei hangen i gynhyrchu'r cynllun hwn a'r amcanion cydraddoldeb. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Adroddiadau ymchwil cenedlaethol y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol 'A yw Cymru'n Decach;
- gwybodaeth o ddogfennau'r Cyngor megis y Cynllun Corfforaethol;
- gwybodaeth a data lleol;
- ymgynghori;
- adborth oddi wrth bobl sy'n cynrychioli un neu fwy o'r grwpiau gwarchoddedig drwy ymgysylltu ac ymgynghori rhwng Mai 2019 ac Ionawr 2020, a Rhagfyr 2023 i Chwefror 2024.
- amcanion cydraddoldeb drafft Llywodraeth Cymru;
- gwybodaeth o'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol.

Mae'r wybodaeth hon, ynghyd â thystiolaeth genedlaethol o waith ymchwil, wedi llunio'r camau gweithredu a gaiff eu cymryd i gyflawni amcanion cydraddoldeb y Cyngor rhwng 2020 a 2025.

Mae'r wybodaeth ganlynol am y boblogaeth leol yn darparu peth o'r cyd-destun ar gyfer yr hyn sydd angen ei gyflawni. Daw'r data hwn o ystod o ffynonellau allanol gan gynnwys y Swyddfa Ystadegau Gwladol, Data Cymru a StatsCymru.

Y data mwyaf cadarn sydd ar gael ar gyfer Bro Morgannwg yw data o Gyfrifiad 2021. Mae data ar gael ar gyfer Bro Morgannwg o'r Arolwg Blynyddol y Boblogaeth 2019. Mae data ar gael ar gyfer nifer o nodweddion gwarchoddedig ar lefel ranbarthol o'r Arolwg Poblogaeth Blynyddol, a chyflwynir y data hwn ar gyfer 2015-2017. Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol yn llunio'r Cyfrifiad a'r Arolwg Blynyddol y Boblogaeth.

Data Cydraddoldeb

Ethnigrwydd

Amcangyfrifodd Cyfrifiad 2021 fod 131,800 o bobl yn byw ym Mro Morgannwg. O'r rhain, roedd y mwyafrif, 124,800 (94.6%) yn adnabod eu hunain fel Gwyn. 2,987 (2.3%) yn adnabod eu hunain fel o grŵp ethnig cymysg neu luosog, 2,807 (2.1%) yn adnabod eu hunain fel yn Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig. 624 (0.5%) yn adnabod eu hunain fel Du, Affricanaidd, Caribiaidd, neu Ddu Prydeinig a 347 (0.2%). Cynyddodd canran y bobl a nododd eu grŵp ethnig yn y categori "Arall" ("Arabaid" neu "Unrhyw grŵp ethnig arall") o 0.3% yn 2011 i 0.5% yn 2021.

Cenedligrwydd

Mae ymatebwyr yn gallu dewis sawl ateb mewn ymateb i gwestiwn cenedligrwydd yn y Cyfrifiad. Amcangyfrifodd Cyfrifiad 2021, o bobl ym Mro Morgannwg, fod 55.5% neu 73,276 wedi nodi bod ganddynt 'hunaniaeth Gymraeg yn unig' a 21.1% neu 27,805 yn nodi bod ganddynt 'hunaniaeth Brydeinig yn unig' a 2.5% neu 3,357 wedi nodi fel cenedligrwydd arall yn unig.

Prif iaith

Yn ôl Cyfrifiad 2021, roedd 98.2% neu 125,798 o bobl tair oed ac yn hŷn ym Mro Morgannwg yn siarad Cymraeg neu Saesneg fel eu prif iaith. Y brif iaith uchaf nesaf ar 0.4% oedd 'leithoedd Ewropeaidd Eraill (UE)' - mae hyn yn cynnwys ieithoedd Ewropeaidd fel Ffrangeg, Almaeneg a Sbaeneg.

Yr iaith Gymraeg

Yn ôl Cyfrifiad 2021, amcangyfrifwyd y gallai 13.3% o bobl ym Mro Morgannwg siarad, darllen neu ysgrifennu yn Gymraeg. Mae hyn yn gynydd o 10.8% neu 17,047 o bobl dros 3 oed yn 2011, gyda Bro Morgannwg yn un o bedwar awdurdod lleol yng Nghymru yn unig i weld cynnydd (mae pob ardal arall wedi gweld gostyngiad).

Anabledd

Yng Nghyfrifiad 2021, nododd 19.9% o'r ymatebwyr eu bod yn anabl. O'r rhain, nododd 11% eu bod yn anabl gyda 'gweithgareddau o ddydd i ddydd ychydig yn gyfyngedig' ac 8.9% fel rhai anabl gyda 'gweithgareddau o ddydd i ddydd yn gyfyngedig iawn'. Nododd 35.3% o aelwydydd fod ganddynt berson anabl ar yr aelwyd.

Oedran

44 oed oedd oedran canolrifol y boblogaeth ym Mro Morgannwg.

Rhwng 2011 a 2021, roedd cynnydd o 24.9% mewn pobl 65 oed ac yn hŷn. Yn 2021, amcangyfrifwyd bod 22% o boblogaeth Bro Morgannwg yn 65 oed ac yn hŷn.

Mae Bro Morgannwg wedi gweld cynnydd o 4.3% mewn plant dan 15 oed. Yn 2021, amcangyfrifwyd bod 18.6% o'r boblogaeth yn 15 oed ac yn hŷn.

Rhyw

Amcangyfrifodd yr amcangyfrifon canol blwyddyn 2022 o'r boblogaeth yn seiliedig ar gyfrifiad 2021 fod 69,124 (52%) o'r boblogaeth yn fenywaidd a 64,368 (48%) yn wrywaidd.

Ailbennu Rhywedd

Mae hunaniaeth rhywedd yn cyfeirio at ymdeimlad unigolyn o'i rywedd ei hun, p'un a yw rhywun yn ddyn, yn fenyw neu'n gategori arall, fel anneauidd. Gall hyn fod yr un peth â'i ryw neu beidio pan gafodd ei gofrestru adeg ei enedigaeth. Roedd hwn yn gwestiwn gwirfoddol a ofynnwyd am y tro cyntaf trwy Gyfrifiad 2021. O'r rheini a atebodd y cwestiwn ar hunaniaeth rhywedd ym Mro Morgannwg, dywedodd 94.5% o bobl 16 oed ac yn hŷn fod ganddynt 'hunaniaeth o ran rhywedd yr un peth â'u rhyw a gofrestrwyd ar enedigaeth', dywedodd 0.36% o bobl fod ganddynt 'hunaniaeth rhywedd wahanol i'w rhyw a gofrestrwyd ar enedigaeth', dewisodd y 5.17% sy'n weddill beidio ag ateb y cwestiwn.

Cyfeiriadedd Rhywiol

Term ymbarél yw cyfeiriadedd rhywiol sy'n cwmpasu hunaniaeth rywiol, atyniad ac ymddygiad. Ar gyfer ymatebydd unigol, efallai na fydd y rhain yr un peth. Roedd hwn yn gwestiwn gwirfoddol a ofynnwyd am

y tro cyntaf trwy Gyfrifiad 2021. O'r rheini a atebodd y cwestiwn am gyfeiriadedd rhywiol ym Mro Morgannwg, dewisodd 90.3% o bobl 16 oed ac yn hŷn 'yn syth neu'n heterorywiol', dewisodd 3.07% gyfeiriadedd 'Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol neu Arall (LHD+)', a dewisodd y 6.6% arall beidio ag ateb y cwestiwn.

Crefydd neu Gred

O'r 124,397 o bobl a ddewisodd ateb y cwestiwn crefyddol gwirfoddol, atebodd y gyfran uchaf, 47.9% neu 63,164 o bobl, nad oedd ganddynt unrhyw grefydd. Yn 2021, atebodd 44.1% neu 58,237 o bobl eu bod yn Gristnogion. Yr ymlyniad crefyddol mwyaf nesaf oedd Mwslimiaid ar 0.9% a 1,205 o bobl.

Statws Priodasol

Yn 2021, roedd 47.4% neu 50,928 o bobl ym Mro Morgannwg yn briod neu mewn partneriaeth sifil gofrestredig (gostyngiad bach o 48.9% yn 2011).

Beichiogrwydd a Mamolaeth

Ychydig o ddata sydd ar gael ar feichiogrwydd a mamolaeth. Yn 2022, y data mwyaf diweddar a oedd ar gael, roedd 1,171 o enedigaethau byw ym Mro Morgannwg.

Yn ôl y Swyddfa Ystadegau Gwladol, yn 2021, roedd 824,983 o achosion o feichiogi ar gyfer menywod o bob oed yng Nghymru a Lloegr, dyma'r cynnydd cyntaf yn y chwe blynedd diwethaf. Menywod rhwng 30 a 34 oed oedd â'r nifer uchaf a'r gyfradd feichiogi am y bumed flwyddyn yn olynol a'r ganran isaf o feichiogi a arweiniodd at erthyliad. Mae'r gyfradd feichiogi ar gyfer menywod dan 18 oed yng Nghymru a Lloegr wedi mwy na haneru ers 2011 pan oedd yn 30.9 o feichiogi fesul 1,000 o fenywod o'r un oedran; yn 2021 roedd yn 13.2 i bob 1,000 o fenywod o'r un oedran.

Economaidd-Gymdeithasol

Mae data'r Swyddfa Ystadegau Gwladol a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2024 yn dangos bod:

- Y gyfradd gyflogaeth yn 76.6% ar gyfer oed 16 i 64. Mae cyflogaeth ym Mro Morgannwg wedi gostwng o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Roedd cyfradd gyflogaeth Bro Morgannwg yn uwch nag ar draws Cymru gyfan yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Medi 2023.
- Roedd y gyfradd ddiweithdra yn 32.2% ar gyfer pobl 16+ oed. Mae diweithdra (pobl sy'n chwilio am waith) wedi cynyddu ers blwyddyn ynghynt. Roedd y gyfradd ddiweithdra ddiweddaraf ar gyfer Bro Morgannwg yn is nag ar draws Cymru gyfan.
- Y Cyfrif Hawlwyr oedd 2.9% ar gyfer pobl rhwng 16 a 64 oed. Roedd y Cyfrif Hawlwyr ychydig yn is ym mis Rhagfyr 2023 o'i gymharu â blwyddyn ynghynt. Mae'r [Cyfrif Hawlwyr](#) yn mesur nifer y bobl sy'n hawlio budd-daliadau sy'n gysylltiedig â diweithdra.
- Y gyfradd anweithgarwch economaidd oedd 22.8% ar gyfer pobl rhwng 16 a 64 oed. Mae anweithgarwch economaidd wedi cynyddu ers y flwyddyn flaenorol. Mae'r rhain yn bobl nad ydynt yn gyflogedig nac yn chwilio am waith.

Gweithio i gefnogi cydraddoldeb

Ein Cyngor

Mae'r wybodaeth isod yn darparu rhai ffeithiau allweddol am y Cyngor, ei adnoddau a sut mae'r sefydliad yn gweithio i gefnogi cydraddoldeb.

- I gefnogi'r gwasanaethau rydym yn eu cynnig mae'r Cyngor yn dibynnu ar weithlu medrus sy'n cynnwys athrawon, peirianwyr a gweithwyr cymdeithasol.
- Mae'r Cyngor yn cyflogi dros 5,000 o staff, gan gynnwys y rhai a gyflogir mewn ysgolion.
- Yn Arolwg Staff 2022 roedd 76.7% o staff naill ai'n cytuno neu'n cytuno'n gryf gyda'r datganiad 'Rwy'n falch o weithio i Gyngor Bro Morgannwg'. Roedd 68.2% o bobl naill ai'n cytuno neu'n cytuno'n gryf y byddent yn argymhell Cyngor Bro Morgannwg fel lle da i weithio.

Mae 55 ysgol ym Mro Morgannwg, gan gynnwys 7 ysgol Gymraeg.

- Mae gan y Cyngor bron 3,829 o gartrefi.

Mae 54 o gynghorwyr etholedig gan gynnwys y Cabinet, sy'n cynnwys Arweinydd y Cyngor a saith cynghorydd arall (pum menyw, tri dyn).

Mae'n amlwg y bydd y sector cyhoeddus yn mynd drwy gyfnod o newid enfawr dros y pum mlynedd nesaf. Bydd y ffordd rydym yn gweithio, yr hyn a ddisgwylir gennym a hynny o adnoddau sydd ar gael i ni oll yn newid yn fawr.

Ein dyletswydd yw sicrhau ein bod yn dal i roi gwasanaethau i'r aelodau mwyaf agored i niwed yn ein cymuned, y caiff pobl ifanc y dechrau gorau mewn bywyd a bod y Fro'n lle diogel, glân ac yn ardal y mae pobl dal am fyw, gweithio ac ymweld â hi.

Mae'r amcanion a'r camau gweithredu a nodir yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol hwn yn rhoi fframwaith i'n gweithgareddau dros y pedair blynedd nesaf, gan weithio gydag a thros ein cymunedau lleol i fodloni eu hanghenion a'u dyheadau amrywiol.

Hyfforddiant

Rydym yn darparu hyfforddiant cydraddoldeb fel bod staff yn gwybod sut i ddarparu gwasanaeth teg sy'n diwallu anghenion yr ystod amrywiol o bobl sy'n ei ddefnyddio. Mae'r hyfforddiant corfforaethol a ddarperir yn cynnwys:

- Ymwybyddiaeth Gydraddoldeb
- Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb
- Ymwybyddiaeth Pobl lesbiaidd, hoyw a deurywiol
- Ymwybyddiaeth Drawsrywedd
- Ymwybyddiaeth Hil
- Ymwybyddiaeth Iaith Arwyddion Prydain

O bryd i'w gilydd, rydym yn trefnu sesiynau hyfforddi ac ymwybyddiaeth eraill fel ymwybyddiaeth cydraddoldeb hiliol. Yn ogystal â'r hyfforddiant cydraddoldeb hwn, mae materion cydraddoldeb yn cael eu cynnwys mewn hyfforddiant corfforaethol arall, megis hyfforddiant recriwtio.

Asesu Effaith

Mae proses ar waith i asesu effaith debygol ar grwpiau gwarchoddedig a phobl sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol o unrhyw bolisiâu neu arferion sy'n cael eu cynnig neu eu hadolygu. Mae'r broses yn helpu'r Cyngor i ystyried effaith ein gwaith ar bob un o'r grwpiau gwarchoddedig.

Anogir staff i gasglu a dadansoddi data i weld sut mae pobl yn defnyddio gwasanaethau'r Cyngor. Rydym yn ceisio gwella ar hyn bob blwyddyn drwy gynyddu nifer y gwasanaethau sy'n casglu data ac annog gwell dadansoddiad o ddata. Gall staff

ddefnyddio'r wybodaeth hon fel rhan o'u sail dystiolaeth mewn asesiadau o effaith ar gydraddoldeb.

Defnyddir y broses hon, er enghraifft, i asesu effaith debygol polisiau ac arferion gan gynnwys y Cynllun Corfforaethol a'r gyllideb flynyddol. Rydym yn ystyried a oes risg bod ein penderfyniadau yn debygol o gael effaith sylweddol ar grwpiau gwarchoddedig. Os gallwn weld y gallai fod un, byddwn yn cynnal asesiad llawn o'r effaith.

Lle ceir effaith sylweddol, cyhoeddir manylion ar wefan y Cyngor.

Rydym wedi diweddarau'r broses hon i gynnwys ystyriaeth o effaith economaidd-gymdeithasol ac rydym wrthi'n cryfhau'r ystyriaeth o effaith ar siaradwyr Cymraeg.

Enghreiffiau o Arferion Da

Rydym wedi ymrwmo i hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin perthynas dda rhwng gwahanol bobl. Rydym yn cyflawni ystod eang o waith sy'n cyfrannu at hyn.

Dyma rai esiamplau o'n gwaith:

- Rydym yn cefnogi rhwydweithiau staff: GLAM - ein rhwydwaith ar gyfer cydweithwyr lesbiaidd, hoyw, deurywiol ac anneuaid (LHDTCRh+); Amrywiol – ein rhwydwaith ar gyfer cydweithwyr mwyafrif byd-eang a lleiafrifoedd ethnig; ac Abl – ein rhwydwaith ar gyfer cydweithwyr ag anabledau.
- Mae gennym hyrwyddwyr lles. Rôl yr Hyrwyddwr Lles yw:
 - hyrwyddo ymgyrchoedd iechyd fel Diwrnod Iechyd Meddwl y Byd, Diwrnod Ymwybyddiaeth Straen;
 - annog cydweithwyr i gymryd rhan mewn mentrau lles y Cyngor;
 - cymryd rhan mewn digwyddiadau a gweithio ar y cyd â hyrwyddwyr eraill ar draws y Cyngor a sefydliadau eraill;
 - bod yn fodolau rôl a hyrwyddo diwylliant iach yn y gweithle;

- trefnu gweithgareddau fel teithiau cerdded amser cinio, clwb llyfrau neu grŵp hobi;
 - atgyfeirio cydweithwyr at wasanaethau perthnasol.
- Rydym wedi cynnal gweithdai ar gyfer staff corfforaethol ac ysgolion ar ymwybyddiaeth hil.
 - Rydym wrthi'n gweithio tuag at well gynwysoldeb o ran hil, gan weithio o fewn fframweithiau perthnasol i lywio ein gwaith fel ein bod yn cael ein cyfeirio gan brofiad byw pobl. Mae *Race Equality Matters* wedi dyfarnu statws *Bronze Trailblazer* a *Safe Space Plus Trailblazer* i ni.
 - Rydym wedi cynnal cyfarfodydd *Safe Space* rhwng ein Rhwydwaith Staff Amrywiol a'n Huwch Dîm Arwain i drafod materion yn ymwneud â hil a chytuno ar gamau blaenoriaeth.
 - Rydym wrthi'n gweithio tuag at well gynwysoldeb o ran pobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol ac anneuaid, gan weithio o fewn fframweithiau perthnasol i lywio ein gwaith fel ein bod yn cael ein cyfeirio gan brofiad byw pobl. Rydym yn Hyrwyddwr Amrywiaeth Stonewall. Rydym wedi derbyn gwobr Arian am ein cyflwyniad Mynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle.
 - Mae gennym raglenni gwaith blynyddol gyda Dangos y Cerdyn Coch i Hiliaeth er mwyn hyrwyddo ymwybyddiaeth o faterion hil ymhlith plant mewn ysgolion a gweithdai.
 - Rydym yn gweithio gyda phartneriaid i ddarparu cyfleoedd am swyddi.
 - Rydym yn cynnal digwyddiad Diwrnod Cofio'r Holocaust blynyddol.
 - Rydym yn gweithio tuag at lefelau uwch o safonau anableded Insport. Rydym wedi ennill y Safon Efydd. Rydym bellach yn gweithio tuag at y Safon Arian.

- Mae gennym fforwm Sipsiwn a Theithwyr sy'n gallu ymateb yn gyflym i asesu anghenion lles Sipsiwn a Theithwyr pan fyddant yn cyrraedd Bro Morgannwg.
- Rydym yn cefnogi Fforwm 50+ y Fro. Mae hwn yn grŵp ymgysylltu â'r cyhoedd gweithgar iawn sy'n cynnig llais i bobl dros 50 oed.
- Mae tref fwyaf Bro Morgannwg, y Barri, wedi derbyn statws 'Tref Dementia Cyfeillgar' gan Alzheimer's Society Cymru. Mae gennym grŵp llywio gweithredol i wneud yn siŵr ein bod yn cyflawni ein cynllun gweithredu. Mae gennym nifer sylweddol o Gyfeillion Dementia hyfforddedig.
- Mae gennym weithgor cynhwysiant digidol sy'n datblygu strategaeth i gael mwy o bobl ar lein. Mae ein staff llyfrgell yn hyrwyddwyr digidol sy'n gallu helpu'r cyhoedd gyda'u hymholiadau. Gall y cyhoedd gael gafael ar ystafelloedd cyfrifiaduron mewn llyfrgelloedd. Mae'r Tîm Dysgu Oedolion yn y gymuned a'r llyfrgelloedd yn cynnig amrywiaeth o raglenni hyfforddi ar gynhwysiant digidol. Rydym wedi gwella mynediad wi-fi i gartrefi gwarchod ac yn cynllunio ar gyfer gwneud hyn mewn cartrefi gofal.
- Rydym yn darparu trafndiaeth gymunedol Greenlinks mewn ardaloedd gwledig a threfol. Mae hyn yn cynnwys bysiau y gellir eu defnyddio'n hawdd gan bobl anabl. Mae Greenlinks yn helpu pobl sydd heb drafndiaeth i gael mynediad at wasanaethau ac i ryngweithio'n gymdeithasol.
- Rydym yn darparu bws i Dinas Powys Voluntary Concern, sef gwasanaeth cymorth cymunedol ar lawr gwlad. Mae hyn yn helpu i gludo pobl i ganolfan feddygol newydd nad yw ar gael yn hawdd.
- Mae gennym TREV (sef The Reassurance and Engagement Vehicle) sy'n ein helpu i fynd â gwybodaeth am ddiogelwch allan i'r gymuned.

- Mae gennym gynllun prynu gwyliau blynyddol ar waith ac rydym yn treialu newidiadau i'n system amser hyblyg er mwyn rhoi mwy o hyblygrwydd i staff reoli eu cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith.

Rydym wedi ymrwymo i barhau â'r gwaith hwn. Gellir dod o hyd i fwy o enghreifftiau yn yr [Adroddiadau Cydraddoldeb Blynyddol](#) sy'n cael eu cyhoeddi ar ein gwefan.

Amcanion cydraddoldeb – yr hyn y byddwn yn ei wneud

Gwnaethom nodi nifer o amcanion a chamau gweithredu i'w cymryd yn ystod y cyfnod rhwng 2020 a 2024. Maent yn amcanion hirdymor, ac yn dilyn adolygiad ac ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol, byddwn yn parhau i weithio arnynt yn 2024/25 gan ychwanegu rhai camau gweithredu newydd.

Byddwn yn manteisio ar y cyfle yn ystod y cyfnod hwn i ddatblygu cyfres newydd o amcanion cydraddoldeb ochr yn ochr â datblygu ein hamcanion lles corfforaethol newydd ar gyfer 2025 - 2030. Bydd hyn hefyd yn ein galluogi i ystyried, ymysg data ac ymchwil eraill, dadansoddiad ein harolwg barn gyhoeddus ddiweddar 'Beth am siarad am fywyd yn y Fro', 'Pa mor Deg yw Cymru? 2023' y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol? ac amcanion cydraddoldeb Llywodraeth Cymru. Yna bydd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2025 - 2029 yn alinio'n well â'n busnes a bydd yr amcanion cydraddoldeb yn cael mwy o effaith.

Credwn y bydd llawer o'r amcanion cydraddoldeb hyn o fudd i'r holl grwpiau gwarchoddedig ac y byddant yn torri ar draws nodweddion gwarchoddedig. Wrth i ni weithio tuag atynt, rydym yn gwneud cynnydd o ran cyflawni'r ddyletswydd gyffredinol. Byddwn yn parhau i wella ein dealltwriaeth o'r hyn y mae angen i ni ei wneud i ddiwallu anghenion grwpiau gwarchoddedig. Gan fod gennym adnoddau cynyddol gyfyngedig, byddwn yn canolbwyntio ar y meysydd hynny lle mae ymchwil, data a phrofiad yn dweud wrthym fod angen mwyaf.

Mae'r adran hon yn darparu mwy o wybodaeth am bob un o'n hamcanion cydraddoldeb, pam yr ydym wedi'u dewis, yr hyn yr ydym yn ceisio'i gyflawni a'r gweithgareddau y byddwn yn eu cymryd i'w cyflawni.

Rydym yn dangos sut mae ein hamcanion cydraddoldeb yn cysylltu â'r amcanion lles corfforaethol. Mae hyn yn alinio gwaith y Cyngor yn y meysydd hyn ac yn priif-ffrydio ein gwaith ar fynd i'r afael â meysydd lle mae'r anfantais fwyaf dybryd.

Ein Hamcan Llesiant Corfforaethol cyntaf yw **gweithio gyda'n cymunedau ac ar eu cyfer**.

Mae ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cysylltu â hyn drwy nodi'r cymunedau mwyaf difreintiedig fel y'u nodir yn 'A yw Cymru'n Decach 2018' a thrwy ymgysylltu'n lleol.

Mae'r amcanion cydraddoldeb canlynol yn cysylltu â'r amcan llesiant hwn.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Un**

Gwella sut rydym yn cynnwys, ymgysylltu a chyfathrebu â'r nodweddion gwarchoddedig am ein gwaith a'n penderfyniadau

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Dau**

Parhau i leihau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn y Cyngor, nodi a oes bwlch cyflog ar gyfer lleiafrifoedd ethnig yn y Cyngor erbyn Mawrth 2021, ac adrodd yn ôl yn flynyddol ar y ddau.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Tri**

Gwella cyfleoedd cyflogaeth yn y Cyngor ar gyfer grwpiau gwarchoddedig, yn enwedig pobl anabl a phobl ifanc, er mwyn adlewyrchu'n agosach amrywiaeth y boblogaeth leol erbyn Mawrth 2024.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Pedwar**

Parhau i weithio ar ddatblygu amgylchedd gwaith mwy cynhwysol sy'n cefnogi staff o bob cefndir i gyflawni eu potensial, drwy weithredu ystod o gamau gweithredu erbyn Mawrth 2024.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Pump**

Rhoi cymorth a datblygiad i aelodau etholedig ar faterion cydraddoldeb.

Ein hail Amcan Llesiant Corfforaethol yw **i gefnogi dysgu, cyflogaeth a thwf economaidd cynaliadwy.**

Nod ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol yw cefnogi dysgu a chyflogaeth ar gyfer grwpiau gwarchoddedig, gan ganolbwyntio ar y rhai mwyaf difreintiedig.

Mae'r amcan cydraddoldeb canlynol yn cysylltu â'r amcan llesiant hwn.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Chwech**

Datblygu a gweithredu cynlluniau drwy gydol oes y cynllun hwn er mwyn mynd i'r afael â bylchau mewn cyrhaeddiad i blant a phobl ifanc a darparu cymorth i oresgyn y rhwystrau sy'n eu hatal rhag cyrraedd eu llawn botensial.

Ein trydydd Amcan Llesiant Corfforaethol yw **i gefnogi pobl gartref ac yn eu cymuned.**

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cefnogi diogelwch a lles pobl gartref ac yn eu cymuned, gan roi sylw arbennig i grwpiau gwarchoddedig y nodwyd eu bod dan anfantais yn 'A yw Cymru'n Decach 2018' a'n gwybodaeth a'n data lleol ein hunain.

Mae'r amcanion cydraddoldeb canlynol yn cysylltu â'r amcan llesiant hwn.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Saith**

Datblygu a gweithredu prosesau drwy gydol oes y cynllun hwn i fynd i'r afael â throeddau casineb, trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Wyth**

Ystyried anghenion tai pobl â nodweddion gwarchoddedig a sut mae ein gwaith yn effeithio arnynt, gan gymryd camau i fynd i'r afael ag unrhyw effeithiau anghymesur ar y grwpiau hyn.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Naw**

Gweithio mewn partneriaeth i ystyried materion sy'n ymwneud â hygyrchedd trafndiaeth, yn enwedig ar gyfer pobl anabl a phobl hŷn.

Ein pedwaredd Amcan Llesiant Corfforaethol yw **parchu, gwella a mwynhau ein hamgylchedd.**

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn ceisio sicrhau bod ystod amrywiol o bobl yn gallu mwynhau ein hamgylchedd lleol, gan gynnwys pobl anabl.

- **Amcan Cydraddoldeb Strategol Deg**

Datblygu a gweithredu cynlluniau drwy gydol oes y cynllun hwn i hyrwyddo ein hamgylchedd naturiol ac adeiledig a'n treftadaeth ddiwylliannol, gan gynnwys hygyrchedd, i grwpiau gwarchoddedig.

Mae'r amcanion cydraddoldeb hyn yn ategu ein gwaith i gyflawni'r pum ffordd o weithio a chyfrannu at ein hamcanion lles fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol wedi cael ei ddatblygu yn unol â'r pum ffordd o weithio ac maent hefyd yn cael eu hadlewyrchu yng nghynnwys y cynllun. Mae pwyslais cryf ar gydweithio gan fod y Cyngor yn cydnabod yr angen i weithio gyda phartneriaid i ddarparu gwasanaethau a gwella lles lleol. Mae'r cynllun yn adlewyrchu pwysigrwydd atal ac mae hyn wedi bod yn thema gref yn llawer o'r ymgysylltu hyd yn hyn. Mae hwn yn gynllun pedair blynedd, wedi'i ymestyn i bum mlynedd ond rydym yn cydnabod bod llawer o'r materion yn rhai tymor hwy hyd yn oed.

Mae'r adran ganlynol yn nodi ein hamcanion cydraddoldeb yng nghyd-destun ein hamcanion lles corfforaethol.

Ar gyfer pob amcan, rydym yn rhoi sylwadau ar y nodweddion gwarchoddedig y mae'n ymwneud â hwy, y canlyniadau disgwylidig, y camau gweithredu, a sut y byddwn yn gwybod sut rydym yn gwneud.

Yn y wybodaeth am nodweddion gwarchoddedig, rydym wedi defnyddio gwybodaeth o adroddiad ymchwil y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol 'A yw Cymru'n Decach 2018'. Mae canfyddiadau'r adroddiad hwn wedi'u nodi mewn adrannau neu barthau felly rydym wedi cynnwys mewn cromfachau yr adran yr ydym wedi cymryd y wybodaeth hon ohoni.

Ein Hamcan Llesiant Corfforaethol cyntaf yw **gweithio gyda'n cymunedau ac ar eu cyfer.**

Mae ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cysylltu â hyn drwy nodi'r cymunedau mwyaf difreintiedig fel y'u nodir yn 'A yw Cymru'n Decach 2018' a thrwy ymgysylltu'n lleol.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Un

- Gwella sut rydym yn cynnwys, ymgysylltu a chyfathrebu â'r nodweddion gwarchoddedig am ein gwaith a'n penderfyniadau

Nodweddion Gwarchoddedig

Mae hyn o fudd i'r holl grwpiau gwarchoddedig, ond byddwn yn canolbwyntio ar bobl anabl, pobl o leiafrifoedd ethnig, menywod a'r rheini sy'n ddifreintiedig yn economaidd-gymdeithasol.

Dyma'r grwpiau a nodwyd fel y rhai mwyaf difreintiedig yn 'A yw Cymru'n Decach 2018'. (Gwaith)

Canlyniadau disgwylidig

Mae'r gwelliannau a nodwyd ar waith.

Mae gan randdeiliaid wybodaeth am y gwelliannau a'r cyfle i gyfrannu i gefnogi cynnydd.

Camau Gweithredu

1. Nodi sut mae'r Cyngor yn cynnwys, ymgysylltu a chyfathrebu â grwpiau gwarchoddedig ar hyn o bryd.
2. Darparu cyngor a hyfforddiant i wasanaethau ar ddadansoddi data.
3. Rhoi cynlluniau gweithredu ar waith ar gyfer gwella.
4. Rhoi cynllun cyfathrebu ar waith i ymgysylltu â rhanddeiliaid a'u diweddarau ar gynnydd.

5. Adolygu sut mae'r Fforwm Ymgynghorol Cydraddoldeb yn gweithredu a'i ryngwyneb gyda hyrwyddwyr perthnasol y Cyngor erbyn Gorffennaf 2020.
6. Parhau i weithredu'r Strategaeth Cyfranogiad, gan gynnwys defnyddio adborth ymgynghori fel 'Beth am siarad am fywyd yn y Fro', i lywio'r gwaith o ddatblygu amcanion lles corfforaethol a chydaddoldeb.
7. Rhoi camau gweithredu ar waith a fydd yn arwain at Fro Morgannwg yn dod yn Sir Noddfa.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

1. Mae'r amrywiaeth o sefydliadau rydym yn ymgysylltu â nhw yn gynrychioliadol o anghenion grwpiau gwarchoddedig.
2. Gwybodaeth a data ar sut y defnyddiwyd ymgysylltu i wella canlyniadau ar gyfer grwpiau gwarchoddedig a grwpiau dan anfantais economaidd-gymdeithasol.
3. Gwybodaeth a data am nifer y staff rheng flaen sydd wedi derbyn hyfforddiant cydraddoldeb, hil ac anabledd.
4. Gwybodaeth a data am ganlyniadau arolygon boddhad staff a defnyddwyr gwasanaethau yn ôl nodweddion gwarchoddedig, gan gynnwys sut y defnyddiwyd adborth i wella canlyniadau ar gyfer grwpiau gwarchoddedig a grwpiau dan anfantais economaidd-gymdeithasol.
5. Amcanion lles corfforaethol a chydaddoldeb strategol wedi'u llywio gan brofiad byw.
6. Statws Sir Noddfa.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Dau

Parhau i leihau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn y Cyngor, nodi a oes bwlch cyflog ar gyfer lleiafrifoedd ethnig yn y Cyngor erbyn Mawrth 2025, ac adrodd yn ôl yn flynyddol ar y ddau.

Nodweddion Gwarchoddedig

Mae hyn o fudd i fenywod a lleiafrifoedd ethnig, grwpiau y mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi fel rhai sy'n wynebu bylchau cyflog. (Gwaith)

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod y bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn parhau yng Nghymru, er gwaethaf y ffaith bod y bwlch wedi lleihau ychydig. Roedd enillion canolrifol yr awr yn uwch ar gyfer dynion yng Nghymru (£11.36) nac i fenywod (£9.80) yn 2016/17, sef bwlch cyflog o 13.7% rhwng y rhywiau.

Mae'r Cyngor wedi sicrhau gostyngiad sylweddol yn y bwlch cyflog rhwng y rhywiau sydd, yn gynnar yn 2020, o dan 5%.

Mae'r Cyngor yn dechrau sefydlu systemau fel y gall adrodd ar y bwlch cyflog i lleiafrifoedd ethnig a nodi camau gweithredu priodol.

Canlyniadau disgwylidig

Bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn lleihau.

Mae'r Cyngor yn nodi os oes bwlch cyflog ar gyfer lleiafrifoedd ethnig ac yn cymryd camau priodol os yw hyn yn wir.

Mae'r Cyngor yn nodi os oes bwlch cyflog ar gyfer pobl ag anableddau ac yn cymryd camau priodol os felly.

Camau Gweithredu

1. Parhau i fonitro'r bwllch cyflog yn ôl rhyw bob mis.
2. Sefydlu proses i fonitro'r bwllch cyflog ar gyfer lleiafrifoedd ethnig er mwyn nodi'r bwllch cyflog.
3. Monitro'r bwllch cyflog ar gyfer lleiafrifoedd ethnig bob mis.
4. Camau cynnydd fel rhan o Strategaeth Pobl y Cyngor i fynd i'r afael â phroblemau o ran rhyw a lleiafrifoedd ethnig lle bo'n bosibl.
5. Sefydlu proses i fonitro bwllch cyflog i bobl ag anableddau er mwyn adnabod bwllch cyflog.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

Gwybodaeth a data am fylchau cyflog, yn enwedig am ryw, hil ac anabledd.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Tri

Gwella cyfleoedd cyflogaeth yn y Cyngor ar gyfer grwpiau gwarchoddedig, yn enwedig pobl anabl a phobl ifanc, er mwyn adlewyrchu'n agosach amrywiaeth y boblogaeth leol erbyn Mawrth 2025.

Nodweddion Gwarchoddedig

Mae hyn o fudd i'r holl grwpiau gwarchoddedig ond bydd y Cyngor yn edrych ar sut y gall ddileu rhwystrau i gyflogaeth, prentisiaethau a phrofiad gwaith i bobl anabl a phobl ifanc.

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod pobl anabl yn syrthio'n ôl mewn cyflogaeth. Nid ydynt yn cael eu cynrychioli'n ddigonol mewn prentisiaethau, ac mae eu cyfradd cyflogaeth yn llai na hanner nifer y bobl nad ydynt yn anabl.
(Gwaith)

Cadarnhaodd ymgysylltu lleol y byddai pobl anabl yn hoffi i rwystrau gael eu dileu i fanteisio ar gyfleoedd cyflogaeth hyblyg.

Mae'r Cyngor wedi nodi bod tangynrychiolaeth o bobl ifanc yn ei weithlu.

Canlyniadau disgwylidig

Cynnydd mewn cyfraddau cyflogaeth i bobl anabl a phobl ifanc ar draws swyddi, prentisiaethau a phrofiad gwaith.

Cysylltiadau cryfach â'r gymuned anabl fel eu bod yn ymwybodol o'r cyfleoedd gwaith sydd ar gael mewn modd amserol.

Cysylltiadau parhaus gyda grwpiau pobl ifanc fel Cabinet Ieuentid y Fro.

Camau Gweithredu

1. Gweithio gyda grwpiau lleol i nodi rhwystrau i ymgymryd â chyfleoedd gwaith erbyn Mawrth 2021.
2. Cymryd camau i fynd i'r afael â rhwystrau a chreu mwy o gyfle ar gyfer cyflogaeth erbyn Hydref 2021.
3. Ymgysylltu'n rheolaidd â grwpiau anabl a phobl ifanc lleol i drafod cynnydd.
4. Cadarnhau a oes gwahaniaeth yn y cyfleoedd cyflogaeth i bobl sydd ag anableddau corfforol a meddyliol, gan gynnwys y rheini sy'n niwrowahanol.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

Gwybodaeth a data am amrywiaeth ein staff, gan gynnwys dilyniant mewnol, sy'n esbonio sut y cyflawnwyd gwelliannau.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Pedwar

Parhau i weithio ar ddatblygu amgylchedd gwaith mwy cynhwysol sy'n cefnogi staff o bob cefndir i gyflawni eu potensial, drwy weithredu ystod o gamau gweithredu erbyn Mawrth 2025.

Nodweddion Gwarchodedig

Bydd hyn o fudd i'r holl grwpiau gwarchodedig.

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod nifer y menywod sy'n cael cyflogaeth mewn rolau â chyflog uwch wedi cynyddu a bod y bwlch cyflog rhwng y rhywiau wedi lleihau. Fodd bynnag, mae tystiolaeth yn dangos lefelau uchel o fwlio, aflonyddwch a phrofiadau negyddol yn y gweithle, gan gynnwys aflonyddu rhywiol a gwahaniaethu o ganlyniad i feichiogrwydd neu famolaeth. (Gwaith)

Mae pobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol a thrawsrywiol yn fwy tebygol o brofi gwahaniaethu yn y gweithle ('LGBT in Britain' gan Stonewall – adroddiad gwaith (2018)). Mae'r Cyngor yn parhau i fod yn aelod o Raglen Amrywiaeth yn y Gweithle Stonewall.

Dywed 'A yw Cymru'n Decach 2018' fod cyfradd cyflogaeth pobl anabl yng Nghymru yn llai na hanner y gyfradd ar gyfer pobl nad ydynt yn anabl. (Gwaith)

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod prentisiaethau yn dal i wahanu rhyw yn gryf. Nid yw lleiafrifoedd ethnig a phobl anabl yn cael eu cynrychioli'n ddigonol mewn prentisiaethau. (Gwaith)

Canlyniadau disgwylidig

Gwell sgôr ym Mynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle Stonewall.

Mae'r adroddiad 'Beichiogrwydd a gwahaniaethu ar sail mamolaeth yn y gweithle: Argymhellion ar gyfer newid' yn cael ei ystyried a gweithredu arno fel y bo'n briodol.

Mwy o ymwybyddiaeth ymhlith staff o bolisi aflonyddu rhywiol a chwblhau hyfforddiant.

Gwella ymgysylltiad staff drwy grwpiau ymgysylltu ac arloesi a'r Caffi Dysgu.

Prosesau recriwtio ar waith sy'n herio stereoteipiau rhyw.

Cynnydd a wnaed yn y broses *Trailblazer*.

Camau Gweithredu

1. Gwella cynhwysiant pobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol a thrawsrywiol yn y gweithle a mesur cynnydd drwy Fynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle Stonewall bob blwyddyn.
2. Cynnydd yn y chwe maes gweithredu i fynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail beichiogrwydd a mamolaeth fel y nodir yn adroddiad 'Beichiogrwydd a gwahaniaethu ar sail mamolaeth yn y gweithle: Argymhellion ar gyfer newid' y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol erbyn Mawrth 2024.
3. Hyrwyddo polisi aflonyddu rhywiol a chyfleoedd hyfforddiant e-ddysgu'r Cyngor erbyn Mawrth 2021, monitro ac adrodd ar gyfraddau cwblhau hyfforddiant.
4. Cynnal cyfarfodydd rheolaidd o'r Fforwm Ymgysylltu ac Arloesi Corfforaethol gyda staff i annog lles ac arferion gweithio da, arloesedd, a gwell cyfathrebu.
5. Cynnal cyfarfodydd rheolaidd o Grwpiau Ymgysylltu ac Arloesi Lleol i gynyddu gallu staff i ddylanwadu ar gyfeiriad y Cyngor.

6. Cynnal cyfarfodydd rheolaidd o'r Caffi Dysgu - rhwydwaith y Cyngor ar gyfer rhannu syniadau, hyrwyddo arfer gorau, arfogi staff â'r sgiliau a'r wybodaeth i ymdopi â heriau yn y gweithle, a chefnogi dilyniant gyrfa.
7. Hyrwyddo cyfleoedd cyflogaeth mewn ffordd sy'n herio stereoteipiau rhyw.
8. Parhau i adolygu sut y gellir gwneud y gweithle yn fwy cynhwysol i bobl anabl.
9. Parhau i weithio tuag at gynwysoldeb gwell ar gyfer staff mwyafrif byd-eang a lleiafrifoedd ethnig, gan fesur cynnydd trwy broses *Trailblazer*. Race Equality Matters.
10. Parhau i ddarparu cymorth a datblygu perthnasoedd cydweithredol â rhwydweithiau staff presennol a newydd, gan gynnwys GLAM, Amrywiol ac Abl.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

Arolygon Boddhad Staff.

Cynlluniau gweithredu gan grwpiau Ymgysylltu ac Arloesi'r staff.

Mynegai Cydraddoldeb yn y Gweithle Stonewall.

Data am y gweithlu.

Adborth *Trailblazer*, Race Equality Matters.

Adborth gan rwydweithiau staff - GLAM, Diverse ac Abl.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Pump

Rhoi cymorth a datblygiad i aelodau etholedig ar faterion cydraddoldeb.

Nodweddion Gwarchodedig

Mae hyn o fudd i'r holl grwpiau gwarchodedig.

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod menywod yn parhau i fod heb gynrychiolaeth ddigonol a phrin yw'r data ar grwpiau eraill fel pobl anabl a lleiafrifoedd ethnig. (Cyfranogiad)

Canlyniadau disgwylidig

Mae gan gynghorwyr y wybodaeth ddiweddaraf am faterion cydraddoldeb er mwyn llywio'r broses o wneud penderfyniadau.

Cydraddoldeb a hyrwyddwyr LHDT yn cefnogi materion cydraddoldeb blaenoriaethol megis gwelliant o ran cynwysoldeb yn y gweithle.

Gall hyrwyddwyr sy'n aelodau etholedig chwarae rhan wrth hyrwyddo cydraddoldeb.

Camau Gweithredu

1. Rhoi hyfforddiant cydraddoldeb i bob Cynghorydd erbyn Gorffennaf 2022.
2. Ymgysylltu â'r aelodau etholedig sy'n Hyrwyddwyr Cydraddoldeb ac LHDT i nodi sut a ble y gallant gefnogi materion cydraddoldeb yn hyderus.
3. Archwilio sut y gall pencampwyr sy'n aelodau etholedig perthnasol chwarae rhan fwy arwyddocaol wrth hyrwyddo cydraddoldeb.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

Nifer yr aelodau etholedig sydd wedi cwblhau hyfforddiant cydraddoldeb.

Amrywiaeth o faterion cydraddoldeb wedi'u cefnogi gan aelodau etholedig sy'n
Hyrwyddwyr Cydraddoldeb ac LHDT

Ein hail Amcan Llesiant Corfforaethol yw **i gefnogi dysgu, cyflogaeth a thwf economaidd cynaliadwy.**

Nod ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol yw cefnogi dysgu a chyflogaeth ar gyfer grwpiau gwarchoddedig, gan ganolbwyntio ar y rhai mwyaf difreintiedig.

Rydym am i breswylwyr gael cyfle teg i ddod yn hyddysg ac yn fedrus, ac i gyflawni eu potensial wrth iddynt ddatblygu a dysgu. Rydym yn ymrwymedig i annog dyheadau pobl a sicrhau bod unigolion a chymunedau'n gallu ffynnu a chyflawni eu gorau.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Chwech

Datblygu a gweithredu cynlluniau drwy gydol oes y cynllun hwn er mwyn mynd i'r afael â bylchau mewn cyrhaeddiad i blant a phobl ifanc a darparu cymorth i oresgyn y rhwystrau sy'n eu hatal rhag cyrraedd eu llawn botensial.

Nodweddion Gwarchoddedig

Mae hyn o fudd i'r holl grwpiau gwarchoddedig.

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod bylchau o ran cyrhaeddiad yn parhau ar gyfer disgyblion sy'n cael prydau ysgol am ddim a phlant sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. (Addysg)

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod menywod a merched ifanc, plant lesbiaidd, hoyw, deurywiol a thrawsrywiol a phlant sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn fwy tebygol o fod mewn perygl o ddioddef bwlio ar sail hunaniaeth. (Addysg)

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod gan blant tlotach, plant sydd ag anghenion dysgu ychwanegol, plant gwyn a phlant o ethnigrwydd cymysg gyfraddau gwahardd sy'n uwch na'r cyfartaledd. (Addysg)

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod dewisiadau pwnc yn dal i fod yn hynod ar sail rhywedd, gyda merched yn llawer llai tebygol o barhau i astudio gwyddoniaeth a mathemateg ar ôl ysgol. (Addysg)

Canlyniadau disgwylidig

Lleihau'r bylchau mewn cyrhaeddiad.

Rhaglenni ar waith i fynd i'r afael â bwlio ar sail hunaniaeth.

Lleihau cyfraddau gwahardd ar gyfer plant sydd â nodweddion gwarchoddedig penodol, gan gynnwys plant anabl a phlant o ethnigrwydd cymysg.

Mae gan ysgolion Gynlluniau Cydraddoldeb Strategol cyfredol ar waith.

Camau Gweithredu

1. Cyflawni a gwerthuso rhaglenni ac ymyriadau gyda'r nod o fynd i'r afael â bylchau mewn cyrhaeddiad er mwyn sicrhau eu bod yn cael effaith gadarnhaol ar anfantais economaidd-gymdeithasol, anabledd, rhyw, hil, nodweddion gwarchoddedig eraill a gofalwyr ifanc.
2. Ceisio lleihau cyfraddau gwahardd ar gyfer plant â nodweddion gwarchoddedig penodol, gan gynnwys anfantais economaidd-gymdeithasol, ethnigrwydd ac anabledd.
3. Dadansoddi data bwlio a gesglir gan ysgolion, gan gynnwys bwlio hiliol, i nodi tueddiadau ac adolygu strategaethau gwrth-fwlio fel bod datrysiadau effeithiol ar waith.
4. Gweithio gyda phartneriaid i gyflwyno rhaglenni sy'n cefnogi pobl i baratoi ar gyfer cyflogaeth.
5. Cefnogi ysgolion i adolygu a diweddarau eu Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

1. Gwybodaeth a data ar sut y mae rhaglenni ac ymyriadau wedi effeithio ar fylchau mewn cyrhaeddiad ar blant a phobl ifanc â nodweddion gwarchoddedig ac sy'n ddifreintiedig yn economaidd-gymdeithasol.
2. Gwybodaeth a data ar nifer y plant sy'n cael eu heithrio fesul nodweddion gwarchoddedig ac anfantais economaidd-gymdeithasol.
3. Dadansoddi data bwlio mewn ysgolion gan ddangos tueddiadau ac adolygu strategaethau gwrth-fwlio i fynd i'r afael â chanfyddiadau.
4. Gwybodaeth a data ar ganlyniadau rhaglenni sy'n cefnogi pobl i baratoi ar gyfer cyflogaeth.

5. Bydd gan ysgolion Gynlluniau Cydraddoldeb Strategol cyfredol ar waith.

Ein trydedd Amcan Llesiant Corfforaethol yw **i gefnogi pobl gartref ac yn eu cymuned.**

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cefnogi diogelwch a lles pobl gartref ac yn eu cymuned, gan roi sylw arbennig i grwpiau gwarchoddedig y nodwyd eu bod dan anfantais yn 'A yw Cymru'n Decach 2018' a'n gwybodaeth a'n data lleol ein hunain.

Rydym yn gweithio mewn partneriaeth i wneud yn siŵr bod pobl yn ddiogel gartref ac yn y gymuned a'u bod yn gallu gwneud dewisiadau sy'n cefnogi eu lles cyffredinol. Rydym yn darparu'r cyngor, gofal a chymorth angenrheidiol yn ôl yr angen.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Saith

Datblygu a gweithredu prosesau drwy gydol oes y cynllun hwn i fynd i'r afael â throeddau casineb, trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol.

Nodweddion Gwarchodedig

Mae hyn o fudd i'r holl grwpiau gwarchodedig.

Dywed 'A yw Cymru'n Decach 2018' fod nifer y troeddau casineb a gofnodwyd wedi cynyddu ar draws yr holl nodweddion gwarchodedig yng Nghymru, gyda thystiolaeth i awgrymu cynnydd sydyn mewn troeddau casineb o ran hil a chrefydd yn dilyn digwyddiadau sbarduno. (Cyfiawnder a diogelwch personol)

Dywed 'A yw Cymru'n Decach 2018' fod cynnydd sydyn wedi bod yn nifer y troeddau rhywiol a thrais domestig a riportwyd ac a gofnodwyd gan yr heddlu ers 2015. (Cyfiawnder a diogelwch personol)

Canlyniadau disgwylidig

Prosesau ar waith i fynd i'r afael â throeddau casineb, trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol.

Gwell ymwybyddiaeth ymhlith pobl yn y gymuned o'r cyngor a'r cymorth sydd ar gael iddynt.

Camau Gweithredu

1. Gweithio gyda phartneriaid i gyflwyno mesurau ataliol a rhoi cyngor a chymorth i bobl sy'n dioddef cam-driniaeth, aflonyddu, troeddau casineb neu fwlio, gan gynnwys menywod o leiafrifoedd ethnig, menywod anabl, menywod ag anghenion cymhleth, dynion, pobl ifanc a phlant.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

Gwybodaeth a data ar brosesau ataliol, gan gynnwys canlyniadau ar gyfer grwpiau gwarchoddedig.

Gwybodaeth a data ar gyngor a chymorth perthnasol a ddarperir i bobl sy'n profi cam-driniaeth, aflonyddu, troseddau casineb neu fwlio, gan ganolbwyntio ar grwpiau y nodwyd eu bod yn fwyaf anghenus.

Gwybodaeth a data ar y nifer o bobl sy'n cael cyngor a chymorth.

Gwybodaeth a data ar gynnydd gyda Strategaeth Ranbarthol ar gyfer Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol 2018 - 2023

Amcan Cydraddoldeb Strategol Wyth

Ystyried anghenion tai pobl â nodweddion gwarchoddedig a sut mae ein gwaith yn effeithio arnynt, gan gymryd camau i fynd i'r afael ag unrhyw effeithiau anghymesur ar y grwpiau hyn.

Nodweddion Gwarchoddedig

Mae hyn o fudd i'r holl grwpiau gwarchoddedig.

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod pobl anabl yn wynebu prinder cartrefi hygyrch a hyblyg ac oedi hir wrth wneud cartrefi presennol yn hygyrch. (Safonau byw)

Mae 'A yw Cymru'n Decach 2018' yn nodi bod cysgu ar y stryd yng Nghymru wedi cynyddu a bod lefelau uchel o ddigartrefedd. (Safonau byw)

Cyhoeddwyd adroddiad a gomisiynwyd gan ymgyrch Diwedd ar Ddigartrefedd Ieuenctid Cymru ym mis Awst 2019 - 'Allan ar y strydoedd: Digartrefedd ymhlith Pobl LHDTC ac Ifanc yng Nghymru'. Mae'r adroddiad hwn yn nodi bod digartrefedd pobl ifanc yn effeithio'n anghymesur ar gymuned LHDT+ ac maent yn fwy tebygol o gael eu gwneud yn ddigartref o ganlyniad i chwalfa deuluol na'u cyfoedion nad ydynt yn LHDT.

Canlyniadau disgwylidig

Mwy o eiddo tai fforddiadwy sydd wedi'u haddasu a'u darparu, sy'n addas i bobl anabl a/neu oedrannus.

Cartrefi presennol a wnaed yn hygyrch mewn amser rhesymol pan oedd angen gwneud addasiadau.

Gwelliant yng nghanran yr achosion digartref sydd wedi'u hatal.

Camau Gweithredu

1. Ystyried tystiolaeth ac adborth ar y rhwystrau i lety a chymryd camau fel y bo'n briodol.
2. Datblygu a gweithredu Strategaeth Tai ar gyfer Pobl Hŷn er mwyn diwallu anghenion poblogaeth sy'n heneiddio yn y Fro.
3. Rhoi cynllun gweithredu ar waith i sicrhau bod ein gwasanaethau yn fwy hygyrch i gymunedau'r LHDTC ifanc.
4. Darparu hyfforddiant arbenigol i'n staff i'w galluogi i ddarparu gwasanaeth priodol sy'n diwallu anghenion cymunedau'r LHDTC ifanc.
5. Rhoi Strategaeth Tai Pobl Hŷn 2022 - 2036 ar waith i sicrhau'r ansawdd bywyd gorau i bobl hŷn fyw mor annibynnol â phosib yn ddiweddarach yn eu bywyd.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

Nifer ychwanegol o eiddo tai fforddiadwy/hygyrch wedi'u haddasu a ddarperir bob blwyddyn.

Gwybodaeth a data ar raglenni ataliol, gan gynnwys canlyniadau ar gyfer grwpiau gwarchoddedig.

Gwybodaeth a data ar y nifer o bobl sy'n cael cyngor a chymorth.

Gwybodaeth a data am anghenion tai yn ôl nodweddion gwarchoddedig.

Gwybodaeth a data ar ddigartrefedd ym Mro Morgannwg.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Naw

Gweithio mewn partneriaeth i ystyried materion sy'n ymwneud â hygyrchedd trafndiaeth, yn enwedig ar gyfer pobl anabl a phobl hŷn.

Nodweddion Gwarchoddedig

Mae hyn o fudd i bob grŵp gwarchoddedig ac, yn arbennig, i bobl hŷn a phobl anabl.

Mae adroddiad 'A yw Cymru'n Decach 2018' fod trafndiaeth a seilwaith digidol gwael mewn ardaloedd gwledig yn effeithio ar allu pobl i gymryd rhan ym mhob agwedd ar fywyd, yn enwedig aelwydydd heb geir, pobl hŷn mewn ardaloedd gwledig, a phobl anabl. (Cyfranogiad)

Canlyniadau disgwylidig

Gwell hygyrchedd trafndiaeth leol.

Camau Gweithredu

1. Ymgysylltu â phobl i nodi materion yn ymwneud â mynediad i drafnidiaeth.
2. Datblygu cynllun i fynd i'r afael â materion mynediad trafndiaeth fel y bo'n briodol.
3. Darparu hyfforddiant i staff y Cyngor ar sut i helpu i ddiwallu anghenion teithwyr anabl.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

Gwybodaeth a data ar raglenni ataliol, gan gynnwys canlyniadau ar gyfer grwpiau gwarchoddedig.

Gwybodaeth a data ar y nifer o bobl sy'n cael cyngor a chymorth.

Gwybodaeth a data am y mesurau a gymerwyd i wella hygyrchedd trafndiaeth.

Gwybodaeth a data ar foddhad defnyddwyr gwasanaethau.

Gwybodaeth a data ar sut y mae staff y Cyngor wedi cael eu hyfforddi i feddu ar yr wybodaeth a'r sgiliau er mwyn helpu i ddiwallu anghenion teithwyr anabl.

Ein pedwaredd Amcan Llesiant Corfforaethol yw **parchu, gwella a mwynhau ein hamgylchedd.**

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn ceisio sicrhau bod ystod amrywiol o bobl yn gallu mwynhau ein hamgylchedd lleol, gan gynnwys pobl anabl.

Rydym yn deall sut mae ein hamgylchedd yn cyfrannu at les unigol a chymunedol.

Rydym wedi ymrwymo i barchu a gwella ein hamgylchedd er mwyn sicrhau bod pawb yn gallu cael mynediad i'n hardal leol, yn gwybod amdani, ac yn gallu ei mwynhau.

Amcan Cydraddoldeb Strategol Deg

Datblygu a gweithredu cynlluniau drwy gydol oes y cynllun hwn i hyrwyddo ein hamgylchedd naturiol ac adeiledig a'n treftadaeth ddiwylliannol, gan gynnwys hygyrchedd, i grwpiau gwarchodedig.

Nodweddion Gwarchodedig

Bydd hyn o fudd i bob grŵp gwarchodedig, yn enwedig pobl anabl y mae mwy o rwystrau iddynt.

Canlyniadau disgwylidig

Bydd preswylwyr ac ymwelwyr yn gallu cael gafael ar wybodaeth am yr amgylchedd naturiol ac adeiledig a threftadaeth ddiwylliannol, gan gynnwys pa mor hygyrch yw'r rhain a pha gyfleusterau sydd ar gael er mwyn iddynt allu cynllunio eu hymweliadau.

Camau Gweithredu

1. Ystyried anghenion pobl â nodweddion gwarchodedig wrth weithio gyda grwpiau cymunedol a phartneriaid eraill i ddarparu a chynnal cyfleusterau lleol.
2. Hyrwyddo ein hamgylchedd naturiol ac adeiledig a'n treftadaeth ddiwylliannol fel eu bod, lle y bo'n bosibl, yn hygyrch ac yn hysbys i bob grŵp gwarchodedig.

Sut y byddwn yn gwybod sut yr ydym yn gwneud

Gwybodaeth a data ar strategaethau hybu.

Gwybodaeth a data am grwpiau cymunedol a phartneriaid eraill yr ydym wedi ymgysylltu â hwy er mwyn hyrwyddo'r amgylchedd a threftadaeth.

Gwybodaeth a data ar doiledau a lleoedd newid.

Monitro Cynnydd a Chyhoeddi Canlyniadau

Bydd y Cyngor yn parhau i wirio cynnydd tuag at gyflawni ein hamcanion cydraddoldeb ac yn adrodd ar hyn bob blwyddyn i Uwch Dîm Arwain y Cyngor, y Fforwm Cydraddoldeb Ymgynghorol, a'r Cabinet yn yr adroddiad monitro cydraddoldeb blynyddol. Rydym yn cyhoeddi'r adroddiad monitro cydraddoldeb blynyddol ar ein gwefan.

I gael rhagor o wybodaeth

Ewch i'n gwefan

www.bromorgannwg.gov.uk

Cyfryngau Cymdeithasol

Cael y newyddion, digwyddiadau a gwybodaeth ddiweddaraf gan Gyngor Bro Morgannwg.

Dilynwch @VOGCouncil ar Twitter neu hoffwch Cyngor Bro Morgannwg ar Facebook.

Os oes gennych ymholiad am wasanaethau'r Cyngor, cysylltwch â ni.

- Ebost c1v@valeofglamorgan.gov.uk;
- neu ffoniwch 01446 700111